Wspomnienie o Profesor Marii Adolfie Wójcikowskiej-Soroczyńskiej

Mija właśnie piąta rocznica śmierci Profesor Marii Adolfy Wójcikowskiej-Soroczyńskiej. Pani Profesor zmarła 22 września 2015 roku, przeżywszy dziewięćdziesiąt lat. Odszedł od nas nie tylko wybitny naukowiec, ale przede wszystkim niezwykły człowiek, o wielkiej wrażliwości, łagodności, pełen życzliwości ludziom oraz o ogromnej kulturze osobistej.

Maria Adolfa Wójcikowska-Soroczyńska urodziła się w Chobrzanach k. Sandomierza 1 sierpnia 1924 roku w rodzinie, dla której jedną z najważniejszych wartości był patriotyzm. Tam ukończyła szkołę podstawową. Do wybuchu wojny przez 2 lata uczęszczała do gimnazjum w Tarnobrzegu, po czym kontynuowała naukę na tajnych kompletach, uzyskując maturę w Sandomierzu w 1945 r. W roku 1947 rozpoczęła studia w Wyższej Szkole Gospodarstwa Wiejskiego na Wydziale Rolnym początkowo w Łodzi (1947-1950), a następnie w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie (1950-1951). Ukończyła również Wydział Włókienniczy na Politechnice Łódzkiej (1953-1955) oraz Studium dla Rzeczoznawców Wełny (1948).

Jeszcze w czasie studiów została zatrudniona w Instytucie Włókiennictwa w Łodzi w Zakładzie Surowców Pochodzenia Zwierzęcego początkowo jako asystent, a następnie kierownik Pracowni Wełny (1949-1957). W 1957 r. przeniosła się do Warszawy do V Wydziału PAN do Zakładu Hodowli Owiec. W 1960 r. Wydział ten z powodu reorganizacji został włączony do Wydziału Zootechnicznego SGGW. Profesor Soroczyńska pracowała na nim, prowadząc pracę naukową i dydaktyczną aż do odejścia na emeryturę w 1994 roku.

Podczas swojej pracy w Instytucie Włókiennictwa poza kierowaniem Pracownią Wełny pełniła funkcję rzeczoznawcy surowców pochodzenia zwierzęcego, uczestniczyła w komisyjnych ocenach run przystępek pochodzących ze stad zarodowych, których wyniki były podstawą do selekcji owiec i kwalifikacji sztuk do hodowli. Tak ważne dla hodowców oceny początkowo odbywały się w Sortowni Zakładów Przemysłowych im. Gwardii Ludowej w Łodzi, a następnie bezpośrednio w owczarniach stad zarodowych. W tym czasie brała także czynny udział w szkoleniach inżynieryjnej służby pracowników terenowych organizowanych przez Centralną Stację Hodowli Zwierząt w Warszawie oraz w szkoleniu pracowników laboratoriów Zakładów Przemysłowych w całym kraju. Profesor Wójcikowska-Soroczyńska sama będąc rzeczoznawcą, była wykładowcą na dwuletnich Studiach Rzeczoznawców Wełny organizowanych przez Izbę Wełny w Gdyni, instytucję zajmującą się również importem wełny z Australii, Nowej Zelandii i innych krajów. Pracując w Instytucie, wykonywała także ekspertyzy dla sądu, opracowała normy dla surowców krajowych i instrukcje do ich badań oraz zasady postępowania przy ocenach partii handlowych wełny dostarczanych do sortowni.

Po przeniesieniu się w 1957 roku do Warszawy do V Wydziału PAN, a następnie do Wydziału Zootechnicznego SGGW skupiając się głównie na pracy naukowej i dydaktycznej, nie zaprzestała swoich działań na rzecz terenowej służby zootechnicznej. Przeciwnie nadal prowadziła szkolenia, oceniała runa, a w 1971 r. została mianowana ekspertem wełny.

W SGGW przeszła wszystkie szczeble awansu: od stopnia doktora nauk rolniczych, który uzyskała w 1964 roku, dr. habilitowanego w roku 1976 oraz profesora nadzwyczajnego i profesora zwyczajnego w roku 1985 i 1990.

W 1978 r. została kierownikiem Pracowni Wełny i Skór Surowych, a w 1988 r. kierownikiem Zakładu Hodowli Owiec i Kóz. Od 1987 r. przez jedną kadencję pełniła funkcję prodziekana Wydziału Zootechnicznego do spraw studiów zaocznych, rozwoju kadry, wyjazdów zagranicznych i nauki. Była członkiem wielu komisji dziekańskich i rektorskich.

Ponadto była członkiem Rady Naukowej na Wydziale Zootechnicznym SGGW, członkiem Rady Na-

ukowej Instytutu Krajowych Włókien Naturalnych w Poznaniu, członkiem Komisji Szkoleniowej i Konkursowej w Izbie Wełny w Gdyni. Współpracowała również z Instytutem Zootechniki w Krakowie, wykonując prace koordynowane przez ten Instytut oraz oceniając prace innych zespołów.

Profesor Wójcikowską-Soroczyńską cechowała ogromna rzetelność i solidność w pracy badawczej. We wczesnym okresie działań na niwie naukowej zajmowała się oceną użytkowości ważniejszych ras owiec krajowych i owiec importowanych do Polski, której wyniki wskazywały na stan owczarstwa krajowego oraz uzyskiwany postęp hodowlany w czasie jego odbudowy po wojnie. Na szczególne podkreślenie zasługują badania w zakresie morfologii i cech jakościowych wełny. Były to pierwsze w kraju prace mówiące o zróżnicowaniu struktury włókna oraz znaczeniu zespołu włosowego jako reprezentanta runa dającego pełną informację o jego jakości. Jeszcze ważniejsze były badania zmierzające do rozpoznania zjawisk zachodzących w biologii skóry i wełny owiec, w których Profesor Wójcikowska-Soroczyńska wykorzystywała niezwykle jak na owe czasy nowoczesne techniki pomiarowe, a które do powszechnego stosowania trafiły znacznie później. Wystarczy wymienić takie jak analizę struktury cząsteczkowej przy użyciu mikroskopu elektronowego, analizę spektralną w podczerwieni, analizę dwójłomności czy dyfrakcyjność elektronową i rentgenowską. Wyniki Jej badań poprzedzały badania światowe w tym zakresie. Toteż otrzymywała zaproszenia na stypendia od renomowanych laboratoriów między innymi do Leeds w Anglii. Pod Jej kierunkiem dokonano także ustaleń w zakresie niektórych dziedzicznych wad wełny oraz rodzajów pigmentacji nawet w wełnach o śnieżnej bieli. Zajmowano się także doskonaleniem oceny organoleptycznej, w wyniku czego opracowano katalogi wełny wszystkich ras owiec występujących w kraju i wełny owiec ras importowanych. Na uwagę zasługują również obszerne badania nad zawartością w wełnie wielu ras owiec pochodzących z różnych rejonów kraju, wybranych pierwiastków śladowych i metali ciężkich i ich związkiem z intensywnością umaszczenia jako czynnika selekcyjnego u owiec i kóz. Wśród tematyki badawczej Profesor Wójcikowskiej-Soroczyńskiej nie zabrakło tych związanych z praktyką hodowlaną, jak chociażby wpływ wieku, typu urodzenia i rozrodu na produkcję i charakter okrywy włosowej. Mimo osiągnięć naukowych była Osobą nadzwyczaj skromną i zawsze pełną szacunku w stosunku do innych badaczy czego wymagała także od swoich współpracowników. Do końca pracy na Uczelni śledziła na bieżąco poczynania w nauce i nie tylko w swojej dziedzinie. Z ogromną żarliwością zachęcała do podejmowania nowych wyzwań, pomagała także w pokonywaniu trudności i znajdowaniu siły potrzebnej w osiąganiu wyznaczonych celów.

Obok działalności naukowej Profesor Wójcikowska-Soroczyńska prowadziła działalność dydaktyczną na Wydziale Zootechnicznym, Rolniczym, Ekonomiczno-Rolniczym, Weterynaryjnym na studiach stacjonarnych i zaocznych w Warszawie oraz w Łodzi-Widzewie, w Szepietowie, i w Białymstoku. W Zakładzie Hodowli Owiec i Kóz pod Jej opieką prace magisterskie wykonały 64 osoby. Była również promotorem 3 prac doktorskich, recenzentem rozpraw doktorskich, habilitacyjnych i wniosków na tytuł profesora. Była niezwykle cenionym i lubianym dydaktykiem. Za swoją działalność dydaktyczną została uhonorowana w 1993 r. Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Dorobek naukowy Profesor Wójcikowskiej-Soroczyńskiej liczy ponad 143 pozycje, z czego połowa to opracowania indywidualne. W tej liczbie mieszczą się opracowania dydaktyczne z przeznaczeniem dla studentów uczelni oraz skrypty wykorzystywane na kursach specjalistycznych dla słuchaczy 2-letniego Studium Rzeczoznawców wełny. Ponadto opracowała 40 ekspertyz dla Przemysłu i Sądu, 3 normy, 3 instrukcje do badań wełny oraz około 50 haseł do Leksykonu wełny wydanego przez Izbę Wełny w Gdyni.

Za swoje osiągnięcia naukowe i dydaktyczne została odznaczona: Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Krzyżem Armii Krajowej 1939-1945. Otrzymała wiele nagród JM Rektora SGGW, Izby Wełny w Gdyni, nagrodę Ministra Nauki Szkolnictwa Wyższego i Techniki oraz wiele dyplomów uznania za pracę w Instytucie Włókiennictwa w Łodzi, Centralnej Stacji Hodowli Zwierząt w Warszawie i Centrali Skupu Surowców Włókienniczych i Skórzanych w Łodzi.

Była członkiem różnych organizacji społecznych i towarzystw. Duży wkład wniosła w działalność Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego oraz Izby Wełny w Gdyni, której w 1994 roku została członkiem honorowym.

Profesor Maria Adolfa Wójcikowska-Soroczyńska kochała sztukę, muzykę, jak również poezję. Jako opiekun Akademika założyła nawet teatr małych form pod nazwą „Próg", dzięki czemu wrażliwi, młodzi ludzie mogli rozwijać swoje zainteresowania, tworzyć i recytować często własną poezję. Była osobą niezwykle opiekuńczą i wyrozumiałą, ale sobie nie pobłażała nigdy, przeciwnie od siebie wymagała znacznie więcej niż od innych. Mając wszechstronne wykształcenie, mądrość życiową i ogromny dar mówienia, jak również słuchania, skupiała wokół siebie rzesze młodych ludzi.

Profesor Maria Adolfa Wójcikowska-Soroczyńska była dla swoich wychowanków i współpracowników wzorem do naśladowania jako Naukowiec, jako Wychowawca i jako niezwykle szlachetny Człowiek. Wszyscy, którzy mieli szczęście spotkać Ją na swojej drodze, nigdy tego spotkania nie zapomnieli. Pamięć i wszystko, co po sobie zostawiła Pani Profesor, pozostaną na zawsze.

Aurelia Radzik-Rant